

mazásban kerüljön bele az alkotmányba, s nem azért, mintha nemzetiségeink számára főiskolákat akarnánk követelni, hanem azért, mert így ez nem zárja ki a már létező pedagógiai főiskolánk, tanszékeink s egy esetleges egyetemi részleg (jogi, filozófiai és gazdasági szakkal) létét.

6. S végül ellentmondásosnak tartjuk a törvényjavaslat azon részeit, ahol az öngazgatásról („v tomto rámci samostatne a samosprávne rozvíjajú vlastný národný život”),³⁰⁸ s a különböző nemzeti szervek mellett létesítendő nemzetiségi fiókszervekről van szó. Az öngazgatás fiókszervekkel, tehát saját nemzetiségi szervek nélkül ugyanis csak lát-szatra öngazgatás. Éppen ezért kérjük, hogy a törvényjavaslatban konkrétan rögzítsék azoknak az önálló nemzetiségi szervezeteknek a szükségét, amelyek a nemzetiségi öngazgatást kifejezik és gyakorolják.

Bratislava, 1968. október 13.³⁰⁹

A SZLOVÁKIAI ÍRÓK SZÖVETSÉGE
MAGYAR SZEKCIÓJÁNAK VEZETŐSÉGE

Új Szó, 1968. október 15. 2. p.

70

Pozsony, 1968. október 17. A Csemadok KB Titkársága pártszervezetének nyilatkozata, amelyben a nemzetiségi alkotmánytörvény javaslata kapcsán a nemzetiségi ellentéteket újból felszító sajtókampány ellen tiltakozik.

NYILATKOZAT

A Csemadok Központi Bizottsága titkárságának és a Hét szerkesztőségének kommunistái 1968. október 17-én megtartott taggyűlésükön megvitatták a Csehszlovákia föderációs államjogi rendezésével kapcsolatban kialakult politikai helyzet[et] és a nemzetiségek helyzetének rendezésére vonatkozó alkotmánytörvény tervezetének benyújtásával kapcsolatban felmerült kérdéseket.

Pártszervezetünk egyöntetűen állást foglalt Csehszlovákia Kommunista Pártja és Szlovákiai Kommunista Pártja Központi Bizottságának irányvonala mellett, mely megjelöli az egyedüli helyes utat a jelenleg kialakult helyzetből. Hitet tettünk amellett, hogy e törekvésükben ránk, mint kommunistákra pártunk központi bizottsága és annak vezetői mindenkor számíthatnak. Úgy hisszük, hogy állásfoglalásunkkal és nyilatkozatunkkal egyetértenek a Csemadok tagjai, helyi szervezetei, járási bizottságai és központi bizottságunk is.

308 „ennek keretében önállóan és öngazgatásilag fejlesztik saját nemzeti életüket.”

309 Valószínűleg elírásról van szó. A nyilatkozat nem lehet október 13-i keltezésű, mivel a Szlovák Tudományos Akadémia Ludovít Stúr Nyelvtudományi Intézetének nyilatkozata, amelyre hivatkozik, a *Pravda* 1968. október 14-i számában jelent meg.

Szilárd elhatározásunk, hogy tovább haladunk a januárban megkezdett úton. Tovább kell fejleszteni a demokratizálódási folyamat pozitív vonásait, de elítéljük, mint előzőleg is tettük, ennek negatív megnyilvánulásait. Munkánk célját továbbra is pártunk akció-programjának megvalósításában látjuk, mivel ez az egyedüli útja annak, hogy Csehszlovákia népei békében és egyetértésben építhessék tovább a szocializmust. Most, amikor Csehszlovákia megalakulásának 50. évfordulóját és a vágornóci³¹⁰ manifesztáció 30. évfordulóját ünnepeljük, az a gondolat kristályosodik ki bennünk, hogy továbbra is szilárd elhatározással küzdjünk, hagyományainkhoz híven, a csehszlovákiai magyarság jogainak elismertetéséért, a nemzetiségi jogok törvénybe iktatásáért, a marxi-lenini elvek alapján, mert úgy érezzük, hazánk egysége csak így lehet megbonthatatlan. Mindenkor szembehelyezkedtünk és szembehelyezkedünk azokkal, akik meg akarják bontani hazánk szocialista egységét, a nemzetiségekkel kialakítandó jó viszonyt és jövőnk zálogát, a szocialista tábor egységét.

Pártszervezetünk újból megtárgyalta a Csehszlovákia nemzetiségei helyzetének rendezésére kidolgozott alkotmánytörvény-javaslatot és ezzel teljes egészében egyetért. Hisszük, hogy az új alkotmánytörvény, amely biztosítja a nemzetiségek jogegyenlőségét, az egyetlen és teljes biztosítéka a Csehszlovák Szocialista Szövetségi Köztársaságban élő nemzetek és nemzetiségek igazságos egyenjogúságon alapuló szövetségének.

Aggodalommal tölt el bennünket, hogy a törvényjavaslat nyilvános megvitatása ürügyén egyes sajtóorgánumok újból helyet adnak a túlfűtött, csak a nemzeti érdekeket szem előtt tartó véleményeknek, s ez esetben sajnos nem képez kivételt az SZLKP KB hivatalos sajtóorgánuma, a Pravda sem. E sajtókampány újból felszítja az augusztus 21. előtti egészségtelen nemzeti és nemzetiségi ellentéteket.

A Csehszlovák Szocialista Köztársaság egysége számunkra nemzetiségi létünket meghatározó valóság. Mi e földön születünk, élünk és e hazában látjuk sorsunk, jövőnk biztosítását. Egyenjogú államalkotó része akarunk lenni e hazának, mind a kötelességek gyakorlásában, mind a jogok élvezésében. A jogaink elleni támadásban a szocializmus ügye elleni támadást, a január óta kialakult politikai irányvonal és a CSKP akció-programja ellen irányuló támadást látjuk. Az ilyen szándékos törekvések ellen tiltakozunk, minden erőnkkel harcolunk és harcolni fogunk.

Értse meg mindenki, hogy szándékaink és törekvéseink becsületes, őszinte szocialista törekvések. Mint a múltban, most is támogatni, segíteni akarjuk hazánk haladó erőit. E tekintetben szükségesnek tartjuk, hogy e nyilatkozat megerősítésére Szlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottsága hívja össze a csehszlovákiai magyar kommunisták országos aktíváját, hogy pártunk Központi Bizottsága közvetlenül is meggyőződjék mindnyájunk őszinte, igaz magatartásáról.

Követeljük, hogy az SZLKP Központi Bizottsága ítélje el az állam egységének megbontására törekvő szándékokat, és bízunk abban, hogy a Nemzetgyűlés a nemzetiségek jogainak biztosítását a föderációs alkotmánytörvénnyel egyidőben szentesíti.

A CSEMADOK KB TITKÁRSÁGÁNAK PÁRTSZERVEZETE

Hét, 1968. november 3. 11. p.

310 Helyesen: tornóci.

Pozsony, 1968. október 18. Ondrej Klokočnak az SZLKP KB Elnöksége elé terjesztett javaslat a Nemzetiségi Bizottság elnökének, alelnökének és elnökségi tagjainak, valamint a Nemzetiségi Titkárság vezetőjének jóváhagyására.

Návrh na predsedu, podpredsedu a ostatných členov predsedníctva Výboru Slovenskej národnej rady pre národnosti a vedúceho sekretariátu Predsedníctva SNR pre národnosti

Na základe uznesenia 3. schôdzky Predsedníctva Ústredného výboru KSS z 11. septembra 1968 o súčasných problémoch národnostných menšín na Slovensku Slovenská národná rada zriadila na svojej 21. schôdzi 4. októbra 1968 Výbor Slovenskej národnej rady pre národnosti (ďalej len Výbor), ako svoj iniciatívny a kontrolný orgán pre otázky života národností na Slovensku, ktorý má vyjadrovať záujmy národností, zabezpečovať uskutočňovanie ich práv a dbať na dodržiavanie zásad národnostnej politiky ČSSR na území Slovenska.³¹¹

Výbor, pozostávajúci z 11 poslancov a 3 členov SNR – neposlancov národnosti maďarskej, 5 poslancov a 1 člena SNR – neposlancu ukrajinskej národnosti a z 13 poslancov SNR slovenskej národnosti (spolu 33 členov) – z národnostne zmiešaných volebných obvodov, si má zvoliť zo svojich členov 6-členné predsedníctvo v rovnakom počte z členov slovenskej, maďarskej a ukrajinskej národnosti.

Slovenská národná rada prijala súčasne zásadu, že predsedom Výboru má byť poslanec SNR z príslušníkov národností, pričom – ak je predseda príslušníkom jednej národnosti – je podpredseda príslušníkom druhej národnosti.

Ustavujúca schôdza, na ktorej sa má zvoliť predsedníctvo Výboru, je zvolaná na 25. októbra 1968. Preto sa doporučuje, aby Výboru bol predložený tento návrh na členov predsedníctva:

predseda: Štefan F á b r y , nar. 26. 8. 1911 v Krásnohorskom Podhradí, okres Rožňava, podpredseda Komisie SNR pre národné výbory, nár. maďarskej, člen KSČS

podpredseda: Peter D u p e j , nar. 17. júna 1919 v Ondavke, okres Bardejov, pracovník OV KSS v Prešove, nár. ukrajinskej, člen KSČS

členovia: František F a r a g a , nar. 23. 9. 1909 v Sečiankach, okres Lučenec, pol. pracovník, nár. maďarskej, člen KSČS

Anna H í r k o v á , nar. 11. 3. 1926 v Nižných Čabinách, okres Humenné, okr. šk. inšpektorka, nár. ukrajinskej, členka KSČS

Ján J a n í k , nar. 24. novembra 1924 v Čemiciach, okres Lipt. Mikuláš, člen ÚV KSS, nár. slovenskej

Ernest K r i ž a n , nar. 26. januára 1917 v Smoleniciach, okres Trnava, ved. odb. obchodu ZsKNV, nár. slovenskej, člen Strany slobody.

311 Lásd a 66. sz. dokumentumot.